

EDIČNÍ POZNÁMKY

V tomto svazku jsou otištěny práce B. Němcové obsahu národopisného a cestopisného, které ve vydání M. Novotného byly většinou sebrány do VIII. svazku Díla, který vyšel r. 1929 p. t. *Z Chodska a odjinud z Čech*. Byly vypuštěny ty práce, které se od charakteru celku odchylovaly, jako nekrolog J. Franty Šumavského, pak poznámky, většinou autobiografické, zařazené M. Novotným do oddílu *Rozličnosti*, konečně práce, u nichž autorství B. Němcové není prokázáno. Zato byla připojena stat *Pověry a zvyky*, ve vydání Novotného zařazená do svazku XIV.

Jednotlivé práce tohoto svazku vycházely takto: *Obrazy z okolí domažlického* vycházely v Květech, č. 143–150 od 29. listopadu do 16. prosince 1845. – *Selská svatba v okolí domažlickém* v České včele, č. 1–3 z 2., 6. a 9. ledna 1846. – Druhá řada *Obrazů z okolí domažlického* rovněž v České včele, č. 25., 26., 27., 28., 34., 36., 38., 46., 59., 60. a 64. z 27. a 31. března, 3., 7. a 28. dubna, 5. a 12. května, 9. června, 24. a 28. července, konečně 11. srpna 1846. – *Dopisy z Lázní Františkových* tamtéž č. 93–97 z 20., 24. a 27. listopadu, z 1. a 4. prosince 1846. – *Koncert v Domažlicích dne 6. ledna* tamtéž č. 4. z 12. ledna 1847. – *Z Domažlic (I.)* tamtéž č. 9. a 10. z 29. ledna a 2. února 1847. – *Obrázek z okolí domažlického* tamtéž č. 19. a 20. z 5. a 9. března 1847. – *Z Domažlic (II.)* tamtéž č. 60. z 27. července 1847. – *Selská politika* ve Včele č. 28., 29. a 30. z 8., 12. a 15. dubna 1848. – (*Ze Všerub*), bez titulu, pouze s datováním „*Neumark 22. května*“ v Národních novinách, č. 44. z 27. května 1848. – *Z Neumarku* v Květech č. 63.–65. z 27. a 30. května a z 1. června 1848. – *Od Domažlic* v Národních novinách č. 126. ze 7. září 1848. – *Hospodyně, na slovíčko* v Moravských novinách č. 24. z 29. listopadu 1848. – *Královské hraniční město Brod v Lese v Bavořích* v Lumíru č. 27. z 22. července 1852. – *Dětské hry* ve Sborníku, Kalendáři učitelském na r. 1858, vydaném r. 1857.

Stati, které ve vydání M. Novotného i zde jsou nazvány *Národopisné drobnosti*, byly částečně otištěny ve vydání Spisů B. Němcové, pořádaném M. Gebauerovou pro sbírku „*Čeští spisovatelé XIX. století*“ v letech 1904–20, částečně porůznu po časopisech, ve vydání Novotného pak doplněny podle rukopisů, chovaných v *Literárním archivu knihovny Národního musea*.

Ze čtyř statí *Různořečí z okolí domažlického* první je vyňata z listu

B. Němcové Fr. L. Čelakovskému z 27. července 1848, zasláno z Nymburka, druhou, výňatek z listu A. V. Šemberovi z 5. listopadu 1851, otiskl po prvé Antonín Hodáň v Časopise českého musea 1915, třetí publikoval Č. Zíbrt v Českém lidu XII. 1903 a podle něho M. Gebauerová v IX. díle Spisů a Novotný, který její vznik klade do let 1855–57, jí doplnil a opravil podle rukopisu; čtvrtou, pocházející z dopisu B. Němcové A. V. Šemberovi z 11. prosince 1857, uveřejnil Ant. Hodáň (tamže). Rovněž stat *Z podřečí podkrkonošského* otiskl podle listu Němcové Šemberovi z 3. února 1858 A. Hodáň.

Zařtkací formule mezi lidem českým otiskla autorka v Květech č. 37. a 38. z 27. a 30. března 1847. – *Z lidového lékařství* otištěno částečně ve Světozoru 1900 a u Gebauerové, M. Novotným doplněno podle prepisu cizí rukou z pozůstalosti lékaře Jana Špotta, chovaného v Literárním archivu Nár. musea. – *Národní písně z okolí domažlického* otiskl po prvé Novotný z rukopisu, *Česká přísloví a úsloví* rovněž, podle vlastnoručních přepisů Němcové v exempláři *Mudrosloví* Fr. Lad. Čelakovského a v zápisníku. – *Národní hádanky* vycházely v Květech č. 45., 50., 125., 130. a 132. z 15. a 27. dubna, 19. a 30. října a 4. listopadu 1847; k poslední sbírce již nebyla uveřejněna rozluštění; hádanky byly částečně tištěny bez uvedení pisatele, takže autorství Němcové je jen pravděpodobné. – *Dětské popěvky a říkanky* byly částečně tištěny v časopise Štěpnice 1857 až 1860, částečně otištěny M. Novotným z rukopisu. – Rovněž *Hry* byly tištěny ve Štěpnici 1855–58, částečně anonymně. – *Pověry a zvyky* uveřejněny v Českém lidu, IV. 1895. – *Mikuláš, Lucie, Krempera, Tomáš* ve Štěpnici V. 1857.

Za základ tohoto vydání byl vzat text vydání M. Novotného, který byl překontrolován podle původních vydání časopiseckých a rukopisů. Podle zásady, jimiž se řídily předcházející svazky, byla upravena interpunkce, psaní cizích slov, velkých a malých písmen a příslovečných složenin; z jiných změn třeba se zmínit zvláště o nahrazení předpony *z-* dnes užívanou předponou *vz-* ve výrazech jako *zpouží–vzpouzí, zpomínají–vzpomínají* atp. Některé nářeční tvary byly v literárních pracích sjednoceny podle stavu nářečí, na př. *jsu* na *jsú*, *přijdu susedi* na *přijdú súsedi* (str. 57), *držit* na *držít* (str. 130) a pod. Na některé úpravy buď M. Novotného nebo vydání našeho, které nemohou být dost bezpečně zdůvodněny, je upozorněno v poznámkách.